

Kultur- och fritidsförvaltningen

Bengt S Gustafsson

Tel. 0372-78 92 12

bengt.s.gustafsson@ljungby.se

Utredning angående eventuell flytt av fritidsgården till den nybyggda Kungshögskolan.

De politiska motiven till att bygga upp fritidsgårdar har haft sin grund i samhällets behov av att kontrollera och uppfostra ungdomar och gårdarna har präglats av förebyggande verksamhet. Fritidsgårdarna skulle fungera som en sluss för att få in de föreningslösa ungdomarna i föreningslivet. Idag finns ungdoms- eller fritidsgårdar i alla kommuner i Sverige. Efterhand som gårdarna blev allt fler, poängteras deras positiva betydelse och funktion för samhället och ungdomar. Men kritik har också funnits. Bland annat har gårdarnas verksamhet beskyllts för att vara grogrund för drogberoende och kriminalitet.

Ungdomsstyrelsens rapport: Bara vara – mötesplatser på ungas villkor.

Fritidsgårdsverksamhetens uppdrag är att utgöra en offentlig utvecklingsmiljö för sina besökare. På gården ska finnas särskild kompetens att bekräfta dem som i lägre grad än andra betraktats som möjligheter av det övriga samhället. Fritidsgården bör vara ett lika viktigt instrument som skolan i en kommunal strategi för att stärka och utveckla invånarna till individuell välfärd och medborgarskap.

Centralt i verksamheten är just det frivilliga mötet. Det utesluter att fritidsledare, utöver generellt rekryteringsarbete, bedriver uppsökande verksamhet, arbetar mot vad andra definierar som problemungdomar eller på andra sätt kontrollerar människor. Sådana uppgifter behöver utföras i ett samhälle men ska hanteras av andra yrkesgrupper vars uppdrag är att arbeta kontrollerande, förebyggande eller problemorienterat – poliser, fältassistenter, socialsekreterare, elevvårdspersonal etc.

Bärande relationer, Thorsten Laxvik 2001

Man vill bli älskad
i brist därpå beundrad
i brist därpå fruktad
i brist därpå avskydd och föraktad
man vill ingiva människorna någon slags känsla
själen ryser för tomrummet
och vill kontakt
till vad pris som helst

*Hjalmar Söderberg
ur Doktor Glas*

Verksamhetsidé för fritidsgården i Ljungby kommun

Drogfri verksamhet för åk 6 – åk 3 gymnasiet med fokus på åk 6-9.

Öppen verksamhet

Riktad verksamhet med tjej- och killgrupper

Skapa ett forum där normer och värderingar är viktiga för att skapa trygghet bland ungdomar.

Man besöker oss av egen vilja där verksamheten inte är prestationsrelaterad utan besökarna behöver bara följa de regler fritidsgården står för.

Regler för fritidsgårdarna i Ljungby kommun

- Alla ska känna sig välkomna!
- Ingen rökning, snusning, alkohol, droger eller snatteri.
- Va en kompis, visa hänsyn.
- Symboler som propagerar för droger och rasism är ej tillåtna.
- Ingen mobbning.
- Håll ordning, var rädd om sakerna och använd papperskorgarna.
- Vårda ditt språk.
- Här talar vi så att alla förstår.
- Ta hand om nya besökande.
- Håll ordning, var rädd om sakerna.
- Inget klotter.

Öppettider**Fritidsgården i Lagan**

För dig som går i årskurs 6:

Tisdag 14.30-17.00

För dig som går i årskurs 7-9/gymnasiet:

Måndag 14.30-21.00

Onsdag 17.00-21.00

Torsdag 14.30-17.00

Fredag jämn vecka 14.30-17.00

udda vecka 14.30-21.00

Fritidsgården i Ljungby

För dig som går i årskurs 6:

Tisdag 14.00-17.00

Torsdag 14.00-17.00

För dig som går i årskurs 7-9/gymnasiet:

Måndag 11.00-16.50

Tisdag 17.30-21.50

Onsdag 11.00-21.50

Torsdag 17.30-21.50

Fredag 11.00-22.50

Lördag 16.00-22.50

Obs. lunchstängt onsdag och torsdag 13.00-14.00

Fritidsgårdspersonalens synpunkter

Vid diskussion av Kungshögskolans och Åbyskolans ombyggnation, kom frågan upp att flytta fritidsgårdsverksamheterna dit. Vi anser att fritidsgårdar ska ligga centralt placerade, med tillgång till ute aktiviteter. Detta för att vi ska kunna vara tillgängliga för ungdomarna. Det finns forskare och föreläsare t.ex. Torsten Laxvik, Mats Trondman och Bim Hallberg som b.l.a. förespråkar att fritidsgårdsverksamhet ska ligga på behörigt pedagogiskt avstånd från tvångsmiljöer som t.ex. skolor. Fritidsgårdar ska inte göras för skollika, eftersom skolan i en del ungdomars ögon har en negativ stämpel. Många ungdomar har "problembarnsidentitet" vilket förföljer dem i skolmiljö. Därför ska fritidsgårdsverksamheter ligga utanför skolan. Miljöombyte är också en viktig faktor för ungdomar. Dessa synpunkter är viktiga att ha med vid ett senare beslut. Mer om detta finns att läsa i boken *Bärande relationer* av Torsten Laxvik (2001). Fritidsgårdar som ligger integrerade i skolan har en annan inriktning på verksamheten. För det första är ofta skolan huvudman för verksamheten och fritidsledarnas arbetsuppgifter är mer inriktade på att tillfredsställa skolans verksamhetsmål. Skolverksamheten är lagstadgad, vilket gör att fritidsgårdsverksamheten kommer i andra hand. Högstadieskolorna har en regel som säger att elever från andra skolor inte får vistas i deras lokaler under skoltid. Hur ska verksamheten bedrivas under sådana förutsättningar, utan att bli negativt påverkad?

Vi förstår att det finns samordningsvinster rent ekonomiskt, lokal och personellt för att tillgodose skolans och vårt behov av nya lokaler. Frågan är vilken verksamhet vi ska bedriva? Vilka vänder vi oss till? Vad får fritidsgårdsverksamhet kosta?

Erfarenheter från Helsingborg.

Fritidsgårdarna i Helsingborg finns i skol och fritidsförvaltningen (SFF). Förvaltningen ansvarar för förskola, grundskola, gymnasium, förenings- och anläggningsfrågor och fritidsgårdarna.

Verksamheten bedrivs i 4 st geografiska områden och ett särskilt verksamhetsområde för gymnasiet. En områdeschef är ansvarig för respektive område där merparten av verksamheten är skolverksamhet. Områdescheferna är följaktligen rekryterade från skolan och verksamheten har ett tydligt fokus på skolan.

I Helsingborg finns för närvarande 12 fritidsgårdar + 3 st som enbart har eftermiddagsaktiviteter. Under förra mandatperioden stängdes 4 fritidsgårdar av besparingsskäl. 3 av fritidsgårdarna ligger i nära anslutning till högstadieskolor.

I de gårdar som ligger vid och i skolor används lokalerna enbart av fritidsgården, även om man kan ha samarbete i respektives lokaler, tex vid studiedagar samt på kvällstid. Man strävar efter en tydlig och synlig gräns där skolan slutar och fritidsgårdens lokaler börjar. Fritidsgårdens miljö måste skilja sig från skolans. Skälet till detta är att varken vuxna eller ungdomar är lockade av att tillbringa sin fritid på arbetsplatsen.

1. skolans miljö är inte anpassad för fritidsgårdsverksamhet
2. fritidsgårdens utformning måste vara "up to date" och speciellt anpassad
3. dagens ungdomar förväntar sig (kräver) mycket mer av sin mötesplats än tidigare generationer

Fördelarna med närhet till en skola är tillgången till lokaler för speciella aktiviteter på kvällstid t. ex. hemkunskapslokalerna för matlagning, matsalen för dans och aulan för olika uppträden.

I Helsingborg ser man inga problem med närheten till skolan under förutsättning att avgränsningen är tydlig även mellan personalen så att fritidsledarna inte förväntas att fungera som socialarbetare i skolan. Det är också viktigt att det eventuella "busliv" som sker i området på sommarlov och helger inte med automatik skylls på fritidsgårdens ungdomar till skillnad från skolans elever. Samma barn ska inte ha olika beteckningar.

Erfarenheter och uppgifter inhämtade vid samtal med Peter Wennberth, Strategisk utvecklare/controller, Skol- och fritidsförvaltningen, Helsingborg.

Möjligheter vid en flytt

Utnyttja utemiljön och speciallokaler för att utveckla verksamheten. Bättre arbetsmiljö för personalen. Möjlighet att bygga en modern fritidsgård från grunden. Lokaler anpassade till nuvarande och framtida behov.

Risker vid en flytt

Ungdomarna väljer bort fritidsgården för att man ej vill tillbringa sin fritid i skolmiljö eller att för att den ligger på "fel" skola.

Slutsats

Om beslutet blir att flytta verksamheten är det avgörande att lokalerna placeras så att det finns en tydlig gräns mellan skolan och fritidsgården. Fritidsgården måste både utvändigt och invändigt vara så attraktiva att det kompenserar för revirtänkande och närheten till skolmiljön. Lokalerna används endast till fritidsgårdsverksamhet.

Bengt S Gustafsson

Ungdomsrådet

Den 4/9 var det terminens första ungdomsrådsmöte. På mötet närvarade bl a Eva Gun Berglund (chef för barn och utbildningsförvaltningen) och Bengt Gustafsson (chef för Kultur och fritidsförvaltningen) för att höra ungas synpunkter på förslaget att fritidsgården skulle flytta till Kungshögsskolan när man bygger nytt där.

Anledningen till att man vill flytta fritidsgårdens lokaler beror på att de inte är bra idag då man inte har insyn över entrén då den ligger en trappa ner och om man får in oönskade personer är de långt inne verksamheten innan man upptäcker dem. Fördelarna som politikerna kan se med att ha fritidsgården på skolan skulle vara att man på kvällstid även kan utnyttja skolans lokaler, t ex bildsal och hemkunskapssal.

Ungdomarna i rådet var alla överens om att en flytt av fritidsgården till Kungshögsskolan inte skulle vara ett bra alternativ. De argument som framkom var bl a

- För ocentralt
- Stannar man kvar på skolan efter skoltid känns det som "fritids" när man var liten
- Känns inte bra att vara kvar på skolan på sin fritid
- Elever från Astradskolan får inte vara på Kungshögsskolan. Hur löser man det när fritidsgården har öppet på dagtid (raster och håltimmar?)
- Revirtänkande. Det blir Kungshögsskolans fritidsgård.

Alla närvarande tror att antalet besökare på fritidsgården skulle minska om den inryms på Kungshögsskolan.

Fritidsgården bör ligga centralt i markplan där det även finns möjlighet till uteaktiviteter direkt i anslutning till lokalen. Det bör finnas olika mindre rum, t ex killrum, tjejrum, musikrum osv, precis som det finns idag.